

Els mul-làs i la bomba

GARY MILHOLLIN

Amb toc de trompetes, i amb el suport que, a contracor, li ha ofert l'administració Bush, l'Iran ha promès que suspendrà els plans que tenia, i que han estat molt discutits, per produir urani enriquit —que pot servir de combustible per a les armes nuclears— i aclarir totes les suspicàcies que envolten el seu programa nuclear. A canvi d'això, els ministres d'Afers Estrangers de la Gran Bretanya, França i Alemanya han promès cooperació comercial d'alta tecnologia amb Teheran.

Si bé qualsevol concessió que vinga dels mul-làs és una bona notícia, aquest pacte no aturarà l'Iran de continuar amb la intenció de construir la bomba. Hi ha, a més, el risc que tot acabe com el pacte que es va fer amb Corea del Nord el 1994, i que aquest país va violar, i l'amenaça de fer trontollar les relacions entre els Estats Units i els aliats europeus, pel que fa a la política iraniana.

Les sospites sobre les pretensions nuclears de l'Iran tenen fonament. Deixant de banda el fet que és molt sospitós que un país amb tant de petroli necessite centrals nuclears per a usos civils, Amèrica ja fa temps que es pregunta per què l'Iran construeix una factoria per enriquir urani, un material que no necessiten les centrals elèctriques.

L'Iran també té intencions de produir plutoni, un altre component de les armes nuclears, construint un reactor que proveeix, ara per ara, de combustible programes d'armes atòmiques a l'Índia, Israel i el Pakistan. A més, l'Iran desenvolupa una flota de míssils de llarg abast, que no tindrien sentit com a mitjà per a la tramesa de caps explosius convencionals. L'única finalitat lògica que poden tenir aquests tipus de míssils és transportar-ne altres de nuclears.

Les sospites internacionals que despertaven aquests programes són les que van conduir-nos a la crisi actual: l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica (IAEA) ha donat a l'Iran un termini, que acaba el 31 d'octubre, perquè explique per què van trobar-se traces misterioses d'urani a les centrals iranianes. Segons l'Iran, només era contaminació provocada per les importacions, però una altra

“Per solucionar el problema nuclear iranià, el que haurien de fer els occidentals és aplicar pressions econòmiques implacables. Cal convèncer l'Iran que els costos de la construcció d'armes nuclears seran molt més elevats que els beneficis de tenir-les”

explicació podria ser que l'Iran ha estat enriquant urani en secret, violant l'acord d'inspeccions amb l'Agència. L'Agència també vol saber com ha arribat l'Iran a desenvolupar un nivell tan elevat de tecnologia per a l'enriquiment d'urani sense provar-la en secret, amb material nuclear, cosa que també està prohibida. Els experts de l'Agència estan convençuts que aquestes proves s'han realitzat.

Segons el pacte que hem esmentat, l'Iran estaria obligat a explicar tot això. Si no ho fa, el Consell de Seguretat i la Unió Europea podrien trencar l'acord comercial que han signat amb l'Iran, la qual cosa provocaria moltes pèrdues econòmiques a totes dues parts. És per això que Gran Bretanya, França i Alemanya, a més de l'Iran, estan interessats a assegurar-se que aquest país (l'Iran) compleix amb les condicions pactades.

El problema és el següent: fins i tot si l'Iran compleix, ningú no pot assegurar que l'acord posarà fi a les pretensions nuclears iranianes. Pensem en el que va passar després que Clinton negociara amb Corea del Nord, l'any 1994.

Corea feia front a una condemna internacional, i a una possible guerra amb els EUA, per tal com havia violat l'acord d'inspeccions amb l'IAEA. Des del moment que Corea del Nord va accedir a suspendre la producció de plutoni, va evitar totes aquelles censures, va rebre

beneficis econòmics d'Occident, i, malgrat tot, va conservar el potencial nuclear intacte.

Únicament van etiquetar el seu programa nuclear com a “neutral”. Això és el que passarà amb l'Iran: el titllaran de neutral, però continuarà intacte. De moment, no operaran les centrifugadores per a enriquir l'urani, però en construirà de noves. I construirà, també, la factoria d'on eixirà l'urani necessari, i el reactor. Per tant, l'Iran evitarà els problemes internacionals, però no aturarà l'escalada nuclear.

Ni tan sols el fet que l'Iran accepti inspeccions més rigoroses per part de l'IAEA no solucionarà el problema. L'única solució real és convèncer l'Iran perquè desmantelle les plantes que produeixen combustible per a armes nuclears. Això allunyaria l'amenaça segons la qual l'Iran pot tornar en qualsevol moment al negoci de les bombes, i el país encara podria servir-se de l'electricitat generada pel reactor rus de Bushehr, que és prou per donar electricitat amb finalitats no bèl·liques.

Això és el que els europeus volen, a la llarga, i potser satisfaria, de retruc, els EUA. Però aquest pacte actual no ens duu enlloc més que a una situació semblant a la que ha fracassat a Corea del Nord.

Per solucionar el problema nuclear iranià, el que haurien de fer els occidentals és aplicar pressions econòmiques implacables. I, per a això, cal que els Estats Units i Europa treballen frec a frec i sense fissures de cap mena. Cal convèncer l'Iran que els costos de la construcció d'armes nuclears seran molt més elevats que els beneficis de tenir-les.

L'Iran té molts més interessos comercials que no tenia Corea del Nord. Tanmateix, si la resta del món no és capaç d'arribar als interessos comercials propis, molt aviat veurem una nova potència nuclear al Pròxim Orient.

Gary Milhollin és director del Projecte Wisconsin, de control de les armes nuclears © The New York Times—EL TEMPS Traducció: Maite Insa